

334 738

787.

# ПРАВИЛА ГЛАВНОГА САВЕЗА СРПСКИХ ЗЕМЉОРАДНИЧКИХ ЗАДРУГА

у

БЕОГРАДУ



БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРВИЈЕ  
1905.

Установљен 12 год.  
Београд

# ПРАВИЛА ГЛАВНОГА САВЕЗА СРПСКИХ ЗЕМЉОРАДНИЧКИХ ЗАДРУГА

## Фирма и седиште

### Члан 1.

Оснива се удружење под фирмом:

Главни Савез Српских Земљорадничких Задруга.

Седиште је Савезу у Београду; ну Савез се простире на целу Србију и обухвата све земљорадничке задруге и све среске, окружне и земаљске савезе земљорадничких задруга.

## Задатак

### Члан 2.

Задатак је Савезу:

1, да задружи земљорадничке задруге у једно коло;

2, да се стара о оснивању нових земљорадничких задруга и да се брине о правилном

раду и напредовању свих земљорадничких задруга;

3, да према сваком представља и брани интересе поједињих и свих земљорадничких задруга;

4, да се стара о оснивању и управљању среских, окружних и земаљских савеза земљорадничких задруга; и

5, да преко својих надзорника врши прегледе и одржава надзор над радом и стањем поједињих и свих земљорадничких задруга и савеза.

#### Ч л а н о в и

##### Члан 3.

Чланови Савеза могу бити:

1, земљорадничке задруге, које су основане на основи закона о земљорадничким и занатским задругама; и

2, срески, окружни и земаљски савези земљорадничких задруга (члан 106. закона о земљорадничким и занатским задругама).

##### Члан 4.

Земљорадничке задруге, срески, окружни и земаљски савези, који хоће да ступе у овај Савез, морају упутити управном одбору писмену изјаву и један примерак правила својих.

Задруга или савез, који одбије (не прими) управни одбор, може се жалити првом конгресу Савеза.

#### Члан 5.

##### Чланство престаје:

1, кад члан престане да ради (кад ликвидира);

2, кад члан сам иступи из Савеза; и

3, кад члан буде из Савеза искључен.

#### Члан 6.

Чим се донесе одлука да члан (задруга или Савез) престане да ради (да ликвидира), представници његови дужни су о томе одмах да јаве управном одбору Савеза.

#### Члан 7.

Сваки члан може да иступи из Савеза кад хоће.

О свом иступању он мора јавити управном одбору Савеза писмено.

У том случају управни одбор поступа у смислу члана 109. закона о задругама.

#### Члан 8.

Управни одбор има права да искључи из Савеза сваког онога члана:

1, који промени своја правила, тако да нема више у њима оних погодаба, које тражи закон о земљорадничким и занатским задругама;

2, који својим радом штети углед и интересе осталих чланова или Савеза;

3, који неће да се подвргне надзору Савеза; и

4, који не испуњава својих дужности према Савезу.

Решење о исکључењу саопштава се искљученом писмено, заједно с узроцима. Против тога решења може се искључени жалити првом конгресу Савеза. А кад и конгрес реши да се члан искључи, онда управни одбор поступа у смислу члана 109. закона о задругама.

#### Члан 9.

Право је чланова:

1, да суделују на конгресима Савеза преко својих пуномоћника, који морају бити њихови задругари;

2, да се користе услугама Савеза у свим приликама, где је њихов интерес у питању; и

3, да траже од Савеза, да преко својих надзорника бар један пут годишње прегледа њихов рад и стање.

#### Члан 10.

Дужности су чланова:

1, да се у свом раду држе упутстава и савета управнога одбора Савеза;

2, да се подвргавају надзору Савеза;

3, да држе савезни орган „Земљорадничку Задругу“;

4, да шаљу Савезу и то: 1, на крају свакога месеца месечни рачун о свом раду и стању; 2, на крају сваке године годишњи рачун; 3, после сваке своје скупштине (у препису) сав рад скупштински (извештаје управнога и надзорнога одбора, предлоге, молбе, жалбе и скупштински записник);

5, да од чистих годишњих прихода својих прилажу Савезу по онолико, колико конгрес буде решио за сваку годину понаособ. Сума ових прилога служи на то да се из ње покривају трошкови Савеза. Сваки је члан дужан да у почетку сваке године положи свој прилог Савезу. Члан, који у току године у Савез ступи, не полаже никаквога прилога за ту годину, него тек од године, која долази за њом. Члан, који иступи из Савеза, губи право на прилоге, које је дотле положио; и

6, да преко својих пуномоћника суделују на конгресима Савеза и да се старају о извршивању одлука њихових.

#### Члан 11.

Осим ових има почасних и дописних чланова.

Њих бира конгрес на предлог управнога одбора Савеза а из реда људи, који имају заслуге за Савез.

#### Органи Савеза

##### Члан 12.

Органи Савеза су:

- 1, управни одбор;
- 2, конгрес;
- 3, надзорници и остали службеници.

#### Управни одбор

##### Члан 13.

Управни одбор састоји се: 1, из 6 чланова, које бира конгрес из средине задругара земљорадничких задруга и савеза, који су у овом Савезу; и 2, из 9 чланова, које такође бира конгрес из средине почасних и дописних чланова Савеза, који станују у Београду.

Чланови управнога одбора бирају између себе председника, потпредседника и секретара.

#### Члан 14.

Чланови управнога одбора бирају се на 5 година.

Ако у току тога времена ко од чланова одступи или умре, први конгрес бира на његово место другога члана.

Избор новога члана важи за оно време, за које је имао важити избор прећашњега члана.

И при овом избору ваља пазати на ред утврђен чланом 13. ових правила, тако да се увек очува сразмера, која је тим чланом утврђена између једне и друге врсте чланова.

#### Члан 15.

Звања чланова управнога одбора почасна су и без награде.

Ну оно, што би по послу Савеза сами издали, мора им се накнадити.

#### Члан 16.

Савез представља, кад конгрес није на окупу, управни одбор, а њега председник. Кад је председник спречен замењује га потпредседник, а потпредседника један од чланова управнога одбора, кога исти одбор одреди.

Обичну преписку Савеза потписује сам секретар, ну преписку и акта, која се тичу готова

новца или какве вредности, мора потписати (осим секретара) и председник.

#### Члан 17.

Чланови управног одбора састају се у седнице увек кад год за потребно нађе председник, потпредседник, секретар или један члан управнога одбора. Седнице сазива председник.

Закључци седнице управнога одбора пуноважни су, кад су на седници најмање три одборска члана, рачунећи ту и председника.

Одлуке се доносе споразумом. Кад не може да се постигне споразум онда се гласа. Решава прста већина, а на случај једнаке поделе гласова, решава глас председников.

#### Члан 18.

О већању и решавању на седници управнога одбора води се записник.

Записник води секретар.

У записник се бележе и одвојена мишљења појединих чланова управнога одбора.

Записник потписују сви чланови, који су били на седници.

#### Члан 19.

Управни одбор дужан је:

1, да се стара о оснивању нових земљорадничких задруга и среских, окружних и земаљских савеза земљорадничких задруга;

2, да се стара о образовању одбора за оснивање (за пропаганду) земљорадничких задруга и да пропише правила о овим одборима;

3, да се стара о правилном раду и напредовању земљорадничких задруга и Савеза;

4, да пропише и даје упутства земљорадничким задругама и Савезима за вођење књига и осталог пословања њихова;

5, да према сваком представља и брани интересе појединих и свих земљорадничких задруга и Савеза;

6, да преко надзорника врши прегледе и одржава надзор над радом и стањем појединих и свих земљорадничких задруга и савеза;

7, да пропише упутства о вршењу прегледа, о вођењу протокола и састављању извештаја о прегледу (члан 105. закона о задругама);

8, да поставља надзорнике и остале службенике, да им одређује плату и да их отпушта;

9, да пропише уредбу о надзорницима и осталим службеницима;

10, да решава о примању и искључивању земљорадничких задруга и савеза;

11, да сазива конгрес, одређује дан састанка, трајање и место, где ће се конгрес држати;

12, да бира и поставља секретаре за конгрес;

13, да пропише пословник за конгрес;

14, да извршује одлуке конгреса;

15, да издаје савезни орган — „Земљорадничку Задругу“, — у којем ће се штампати сви извештаји и одлуке чланова, где ће се расправљати сва економска и правна питања, која се тичу чланова, итд.; и да води статистику о оснивању, раду и резултатима (успесима) чланова;

16, да пропише пословник о пословању Савеза; и

17, да решава о свим расходима Савеза.

#### Члан 20.

Управни одбор ће одржавати везе са свима сличним Савезима у другим земљама; с међународним кооперативним савезом у Лондону; са савезима произвођачких и потрошачких задруга. У том смеру управни одбор може суделовати преко својих изасланика на конгресима и зборовима ових савеза.

#### Члан 21.

Секретар руководи, на име управнога одбора а у смислу ових правила и пословника, све пословање у Савезу.

Секретар је старешина свега особља (надзорника и осталих службеника).

#### Члан 22.

Новцем Савеза рукује Земаљски Савез Земљорадничких Задруга.

### Конгрес

#### Члан 23.

Конгрес састављају чланови Савеза. Земљорадничке задруге, среске, окружне и земаљске савезе земљорадничких задруга представљају на конгресу њихови пуномоћници, који морају бити њихови задругари.

Један пуномоћник не може представљати на конгресу више од једнога члана.

Сваки члан има на конгресу право само на један глас, па ма колико изасланика послao на конгрес.

Ако је почасни или дописни члан у исто време пуномоћник које земљорадничке задруге или којега срескога, окружнога или земаљскога савеза, онда он не може имати гласа и као пуномоћник, већ има само један глас.

Ну кад се решава о разрешници, коју треба дати неком члану, онда члан кога се то тиче не може суделовати у доношењу те одлуке нити

сме гласати. То важи и за одлуке, које се односе на молбе или жалбе поједињих чланова.

Чланови морају своје право гласа лично употребити. Ну ово се не односи на земљорадничке задруге и савезе; они своје право гласа употребљавају преко својих пуномоћника, који морају лично дати свој глас.

#### Члан 24.

Конгрес се састаје редовно једанпут годишње, а кад је потребно и више пута.

Где ће се конгрес састати, кад и колико ће дана трајати, решава управни одбор.

Конгрес сазива управни одбор у споразуму с приређивачким одбором, који се образује из чланова онога спрскога, окружнога или земаљскога савеза, у чијој се области конгрес држи, а где ових савеза нема, из круга угледних грађана дотичне области или места.

Конгрес се сазива писменим позивом бар на месец дана пре његова састанка.

У позиву се морају назначити сви предмети, који ће се на конгресу расправљати.

Позив потписују: председник управнога одбора, секретар и сви чланови приређивачкога одбора.

#### Члан 25.

Управни одбор има право да позове на конгрес и лица ван Савеза (нечланове).

Таква лица могу чинити предлоге, могу расправљати сва питања, која се на конгресу покрену, а могу их и сама покретати, могу учествовати у дебатама, што се на конгресу воде, ну не могу гласати.

#### Члан 26.

Управни одбор дужан је бар на недељу дана пре састанка конгреса известити министра народне привреде о дану кад ће се и где ће се конгрес држати и поднети му дневни ред.

#### Члан 27.

На конгресу председава председник управнога одбора.

#### Члан 28.

Конгрес решава само о оним предметима, који су у позиву назначени.

#### Члан 29.

Конгрес решава:

1, о свим питањима, која му изнесе управни одбор или поједињи чланови Савеза, а која се тичу задатка Савеза. Сваки је члан дужан, да

саопшти писмено управном одбору бар на пет недеља пре састанка конгреса сва питања, која намерава да изнесе пред конгрес;

2, о питањима и расправама, које поједини чланови Савеза или лица, која су као гости на конгресу, читају или расправљају на конгресу;

3, бира одборе, који доводе у ред (групишу) сва ова питања и расправе и предлажу конгресу одлуке;

4, о свима молбама и жалбама чланова;

5, колико ће годишње да приложи сваки члан на име трошкова Савеза (члан 10. тачка 5. ових правила);

6, пошто саслуша извештај управнога одбора о пословању и трошковима Савеза у прошлој години, бира из средине чланова тројицу за преглед примања чланских прилога и издавања, које је управни одбор из тога новца учинио. Ова тројица пошто изврше преглед и увере се да су члански прилози употребљени одиста само на трошкове Савеза, предлажу конгресу да изда члановима управнога одбора разрешницу за руковање истим новцем;

7, бира чланове управнога одбора;

8, бира почасне и дописне чланове (члан 11. ових правила); и

9, о изменама и допунама у овим правилима (члан 42.)

#### Члан 30.

Осим случаја из члана 41. ових правила конгрес пуноважно решава с оноликим бројем чланова, колики буде на конгресу заступљен.

#### Члан 31.

Пре него што конгрес отпочне свој рад, управни одбор је дужан саставити списак свих чланова (односно њихових пуномоћника), који су на конгрес дошли. Списак овај утврђују својим потписом председник управнога одбора и секретар.

#### Члан 32.

О већању и решавању на конгресу води се записник.

Записник воде секретари конгреса наизменце.

Записник потписују: председник управнога одбора и дотични секретар конгреса, који је записник водио.

Потписивање се ово врши на самом конгресу, пошто се записник најпре прочита.



## Надзорници и остали службеници

### Члан 33.

За преглед рада и стања земљорадничких задруга и среских, окружних и земаљских савеза има Савез своје надзорнике.

За надзорнике могу бити постављени:

- 1, који нису млађи од 25 година;
- 2, који нису задругари ни у једној земљорадничкој задрузи или среском, окружном или земаљском савезу;
- 3, који имају основнога знања о задругарству (кооперацији), а особито који потпуно разумеју основе земљорадничких задруга; и
- 4, који су физички довољно јаки да могу издржати умор око обилажења и прегледа земљорадничких задруга и савеза.

### Члан 34.

Надзорници Савеза прегледају свав рад и стање земљорадничких задруга и савеза.

Они нарочито мотре, да се свав рад земљорадничких задруга и савеза креће по одредбама закона о земљорадничким и занатским задругама, њихових правила и упутстава, што добијају од управнога одбора овога Савеза.

Они прегледају свав рад, све књиге; писмена, благајницу, ефекте, тргове (робу), као

и све осале документе и вредности, којима рукују или које притежавају земљорадничке задруге или Савези.

Свака је земљорадничка задруга дужна да допусти надзорнику Савеза, да јој прегледа свав рад и стање. То исто важи и за среске, окружне и земаљске савезе.

Прегледу надзорника мора присуствовати управни и надзорни одбор дотичне земљорадничке задруге или дотичнога савеза.

### Члан 35.

Надзорник саставља о сваком прегледу протокол у два примерка, који морају потписати, поред њега, сви чланови управнога и надзорнога одбора дотичне земљорадничке задруге или дотичнога савеза, који су прегледу присуствовали.

Један примерак протокола надзорник предаје на реверс надзорном одбору дотичне задруге или дотичнога савеза, а други примерак протокола узима собом и са својим извештајем о прегледу, коме мора приложити и реверс надзорнога одбора, предаје управном одбору Савеза.

Надзорни одбор дотичне задруге или савеза дужан је, да у позиву на скупштину, која

прва долази после извршенога прегледа, стави на дневни ред за решавање и протокол о прегледу, који је саставио надзорник овога Савеза.

#### Члан 36.

Ближа упутства о вршењу прегледа, о вођењу протокола и састављању извештаја о прегледу, прописаће управни одбор Савеза.

#### Члан 37.

Ако управни одбор овога Савеза нађе, да је рад у којој земљорадничкој задрузи или у којем среском, окружном или земаљском савезу противан закону о земљорадничким и занатским задругама и правилима његовим, он ће поднети тужбу надлежном суду.

#### Члан 38.

Осим надзорника, Савез има за вршење својих канцеларских послова потребан број секретара, писара, практиканата и служитеља.

Под којим ће погодбама моћи неко да буде примљен за службеника, одредиће уредба о надзорницима и осталим службеницима Савеза, коју ће прописати управни одбор.

### Надзор

#### Члан 39.

Министар народне привреде има право надзора над овим Савезом према одредбама закона о земљорадничким и занатским задругама.

### Објављивање одлука

#### Члан 40.

Све одлуке и сви извештаји овога Савеза објављиваће се у савезном органу „Земљорадничкој Задрузи“.

### Измене и допуне у овим правилима

#### Члан 41.

О изменама и допунама у правилима решава конгрес.

Одлука конгреса пуноважна је, ако за њу гласају три четвртине од свих чланова.

Тако донесена одлука о изменама и допунама у правилима важи од дана, кад је министар народне привреде потврди.

### Почетак и трајање Савеза

#### Члан 42.

Савез овај постоји од 30. маја 1897. године, када је министар народне привреде потврдио прва правила његова (ПБр. 2903).

Саваз се оснива на неодређено време и постоји све донде докле има бар два члана.

## Опште одредбе

### Члан 43.

Од дана кад министар народне привреде потврди ова правила, престају важити правила од 30. маја 1897. (ПБр. 2903) и допуне њихове од 20. октобра 1898. (ПБр. 6703).

Чланови управнога одбора:

Стеван Р. Поповић, Љуб. Клерић, С. М. Лозанић,  
Вук Ј. Петровић, Жив. Живановић, Милић  
Радовановић, Таса Банковић, Д-р Мих.  
М. Поповић, Мих. Аврамовић.

На основу члана 101. закона о земљорадничким и занатским задругама одобравам и потврђујем ова *правила Главнога Савеза Српских Земљорадничких Задруга*.

На основу члана 95. закона о земљорадничким и занатским задругама, Савез је ослобођен од илаћања таксе за ово потврђење.

ПБр. 5370.  
18. октобра 1899.

Београд.

(М. П.)

*Министар  
Народне Привреде,  
Жив. Живановић с. р*



*Дж. бг. 37586*